

Το δελτίο αυτό εκπονήθηκε σε συνεργασία με το Συμβούλιο των Συμβολαιογραφικών Συλλόγων της ΕΕ (CNUE).

1 Πως συντάσσεται η διάταξη τελευταίας βουλήσεως (διαθήκη, συνδιαθήκη, κληρονομική σύμβαση);

Γενικές προϋποθέσεις έγκυρης σύνταξης διαθήκης

Με την επιφύλαξη εξαιρετικών περιπτώσεων, η διαθήκη καταρτίζεται εγγράφως. Για λόγους ασφάλειας δικαίου, η ημερομηνία είναι ένα από τα αναγκαία στοιχεία της διαθήκης. Σύμφωνα με το τσεχικό δίκαιο δεν επιτρέπεται η κατάρτιση συνδιαθήκης.

Σύμφωνα με το τσεχικό δίκαιο η διαθήκη συντάσσεται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:

- α) με έγγραφο το οποίο καταρτίζεται και υπογράφεται ιδιοχείρως από τον διαθέτη
- β) ο διαθέτης μπορεί να συντάξει μη ιδιόγραφη διαθήκη εφόσον αυτή υπογράφεται από τον ίδιο και ο διαθέτης δηλώνει ρητώς ενώπιον δύο ταυτοχρόνως παρισταμένων μαρτύρων ότι η διαθήκη περιέχει την τελευταία του βούληση. Οι μάρτυρες υπογράφουν το έγγραφο και επισυνάπτουν σε αυτό δήλωση ότι εκτελούν χρέη μάρτυρα, η οποία περιέχει επαρκή στοιχεία ταυτοποίησής τους
- γ) διαθέτης που είναι τυφλός συντάσσει τη διαθήκη του ενώπιον τριών ταυτοχρόνως παρισταμένων μαρτύρων, με έγγραφο το οποίο διαβάζεται μεγαλοφώνως από έναν μάρτυρα ο οποίος δεν είναι εκείνος που έχει καταγράψει το περιεχόμενό της. Σε περίπτωση που ο διαθέτης δεν έχει ικανότητα γραφής ή ανάγνωσης λόγω κάποιας άλλης αισθητηριακής αναπηρίας, το περιεχόμενο της διαθήκης πρέπει να γνωστοποιείται σε αυτόν με τρόπο ο οποίος είναι κατανοητός από τον ίδιο και από όλους τους μάρτυρες
- δ) ο διαθέτης μπορεί επίσης να συντάξει διαθήκη με τη μορφή συμβολαιογραφικής πράξης.

Σύνταξη διαθήκης σε ειδικές περιπτώσεις

Για τη σύνταξη διαθήκης υπό εξαιρετικές συνθήκες, ιδίως υπό συνθήκες όπου υφίσταται κίνδυνος ζωής, ισχύουν ειδικοί κανόνες.

- α) Σε περίπτωση που, λόγω απρόσμενων συνθηκών, υφίσταται σαφής και επικείμενος κίνδυνος για τη ζωή του διαθέτη ή σε περίπτωση που αυτός βρίσκεται σε τόπο όπου, λόγω έκτακτων περιστάσεων (πολέμου, φυσικών καταστροφών κ.λπ.), καθίστανται αδύνατες οι κοινωνικές επαφές σε βαθμό ώστε να μην είναι δυνατή η σύνταξη διαθήκης με άλλον τρόπο, ο διαθέτης μπορεί να συντάξει διαθήκη προφορικά ενώπιον τριών ταυτοχρόνως παρισταμένων μαρτύρων. Η προφορική διαθήκη καθίσταται αυτοδικαίως άκυρη μετά την παρέλευση δύο εβδομάδων από την ημερομηνία σύνταξής της, εάν ο διαθέτης παραμένει εν ζωή.
- β) Εφόσον υπάρχει εύλογη ανησυχία για ενδεχόμενο θάνατο του διαθέτη πριν από τη σύνταξη διαθήκης ενώπιον συμβολαιογράφου, επιτρέπεται η σύνταξη διαθήκης ενώπιον δύο μαρτύρων από τον δήμαρχο του δήμου όπου βρίσκεται ο διαθέτης. Το εν λόγω είδος διαθήκης ισχύει για χρονικό διάστημα τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία ο διαθέτης καθίσταται για πρώτη φορά ικανός να συντάξει διαθήκη ενώπιον συμβολαιογράφου. Η εν λόγω διαθήκη είναι γνωστή ως «διαθήκη ενώπιον δημάρχου».
- γ) Επιτρέπεται η σύνταξη διαθήκης επί τσεχικού αεροσκάφους ή ποντοπόρου πλοίου, εφόσον υπάρχει σοβαρός λόγος. Η σχετική διαθήκη συντάσσεται παρουσία δύο μαρτύρων από τον κυβερνήτη του αεροσκάφους ή τον πλοίαρχο, ή από εκπρόσωπό τους. Η εν λόγω διαθήκη ισχύει επίσης για χρονικό διάστημα τριών μηνών.
- δ) Η τελευταία βούληση στρατιώτη μπορεί να καταγραφεί, εάν αυτός εμπλέκεται σε ένοπλη σύγκρουση, από τον διοικητή της μονάδας ή άλλον αξιωματικό, παρουσία δύο μαρτύρων. Όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις, η σχετική διαθήκη ισχύει για χρονικό διάστημα τριών μηνών.

Κληρονομική σύμβαση

Με την κληρονομική σύμβαση ο διαθέτης ο οποίος έχει τη νόμιμη ηλικία και πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα διορίζει κληρονόμο ή κληροδόχο τον αντισυμβαλλόμενο του ή τρίτο πρόσωπο. Ο διαθέτης δεν μπορεί να ακυρώσει μονομερώς την κληρονομική σύμβαση.

Ο διαθέτης μπορεί να διαθέσει, κατ' ανώτατο όριο, τα τρία τέταρτα της κληρονομίας του με κληρονομική σύμβαση το ένα τέταρτο της κληρονομίας πρέπει να παραμένει ελεύθερο, αν και ο διαθέτης μπορεί να συντάξει διαθήκη για το υπόλοιπο της κληρονομίας.

Οι σύζυγοι μπορούν να υποδείξουν αλλήλους ως κληρονόμους, δυνάμει κληρονομικής σύμβασης. Επιτρέπεται να συμφωνηθεί ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την κληρονομική σύμβαση θα καθίστανται άκυρα σε περίπτωση διαζυγίου.

Επιτρέπεται η κατάρτιση κληρονομικής σύμβασης μόνο υπό τη μορφή δημοσίου εγγράφου, δηλ. υπό τον τύπο συμβολαιογραφικής πράξης.

2 Πρέπει η διάταξη να καταχωρίζεται, και εάν ναι, πως;

Το κεντρικό μητρώο διαθηκών θεσπίστηκε το 2001. Από την 1η Ιανουαρίου 2014, μετά τη γενική επανακωδικοποίηση του ιδιωτικού δικαίου στην Τσεχική Δημοκρατία, το μητρώο διαθηκών αντικαταστάθηκε από το μητρώο νομικών πράξεων αιτία θανάτου. Το εν λόγω μητρώο είναι ιδιωτικός μηχανογραφημένος κατάλογος τον οποίο τηρεί και διαχειρίζεται ο Συμβολαιογραφικός Σύλλογος της Τσεχικής Δημοκρατίας. Οι κατωτέρω νομικές πράξεις, οι οποίες συντάσσονται από τους διαθέτες σε περίπτωση θανάτου, καταγράφονται στο μητρώο νομικών πράξεων αιτία θανάτου:

- α) διαθήκες, κωδικέλλοι ή κληρονομικές συμβάσεις
- β) δήλωση αποκλήρωσης ή δήλωση με την οποία αποκλείεται από την κληρονομία περιουσία εξ αδιαθέτου κληρονόμος
- γ) εντολή συνεισφοράς σε κληρονομική μερίδα, εφόσον η εντολή δεν περιέχεται σε διαθήκη
- δ) διορισμός διαχειριστή, εφόσον αυτός δεν έχει διοριστεί με τη διαθήκη
- ε) συμφωνία παραίτησης από κληρονομικό δικαίωμα
- στ) ακύρωση των νομικών πράξεων που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως ε).

Σε περίπτωση που οι ανωτέρω πράξεις καταρτιστούν από συμβολαιογράφο υπό μορφή συμβολαιογραφικής πράξης ή καταρτιστούν με άλλη μορφή και παραδοθούν σε συμβολαιογράφο προς φύλαξη, ο συμβολαιογράφος εισάγει στο ανωτέρω μητρώο ηλεκτρονικά τα στοιχεία της πράξης και του προσώπου το οποίο την έχει καταρτίσει.

Έγγραφα τα οποία αποτελούν νομικές πράξεις αιτία θανάτου του διαθέτη και τα οποία δεν έχουν περιβληθεί τον συμβολαιογραφικό τύπο καταχωρίζονται μόνο εφόσον έχουν παραδοθεί σε συμβολαιογράφο προς φύλαξη.

3 Υφίστανται περιορισμοί επί της ελευθερίας διάθεσης αιτία θανάτου (π.χ. νόμιμη μοίρα);

Νόμιμη μοίρα - γενικές πληροφορίες

Οι αναγκαίοι κληρονόμοι ενός διαθέτη είναι οι κατιόντες του. Αναγκαίος κληρονόμος ο οποίος (i) δεν παραιτήθηκε από το κληρονομικό δικαίωμα ή το δικαίωμα νόμιμης μοίρας (ii) είναι νόμιμος κληρονόμος και (iii) δεν έχει αποκληρωθεί νομίμως, έχει δικαίωμα στη νόμιμη μοίρα ή στο συμπλήρωμα αυτής, εφόσον έχει αποκλεισθεί εν όλω ή εν μέρει από τον διαθέτη δυνάμει διάταξης τελευταίας βούλησης, δηλ. δεν έχει λάβει, με τη μορφή κληρονομικού μεριδίου ή κληροδοσίας, περιουσιακά στοιχεία αξίας τουλάχιστον ίσης προς τη νόμιμή του μοίρα. Ο επιζών σύζυγος και τυχόν ανιόντες του κληρονομούμενου δεν αποτελούν αναγκαίους κληρονόμους. Οι ανήλικοι κατιόντες πρέπει να λαμβάνουν τουλάχιστον το ισodύναμο των τριών τετάρτων του εξ αδιαθέτου μεριδίου τους οι ενήλικοι κατιόντες πρέπει να λαμβάνουν τουλάχιστον το ένα τέταρτο του εξ αδιαθέτου μεριδίου τους. Σε περίπτωση που η διαθήκη προβλέπει διαφορετικά και ο διαθέτης δεν έχει αποκληρώσει αναγκαίο κληρονόμο για λόγους οι οποίοι προβλέπονται στον νόμο, ο αναγκαίος κληρονόμος δικαιούται να εισπράξει χρηματικό ποσό ίσο προς την αξία της νόμιμης μοίρας του. Σε περίπτωση που ο διαθέτης έχει χηρεύσει και έχει δύο τέκνα, το μερίδιο κάθε τέκνου αντιστοιχεί σε ένα δεύτερο. Εάν ένα από τα τέκνα είναι ανήλικο, η νόμιμη μοίρα του αντιστοιχεί σε τρία όγδοα για ενήλικο κατιόντα η νόμιμη μοίρα είναι το ένα όγδοο.

Το άρθρο 704 του αστικού κώδικα ορίζει επίσης τα εξής: «Εάν οικογενειακή επιχείρηση πρόκειται να διανεμηθεί από το δικαστήριο κατά τη διανομή της κληρονομίας, δίνεται δικαίωμα προτεραιότητας στο μέλος της οικογένειας που συμμετείχε στη διοίκησή της.»

Ειδικές περιπτώσεις

Σε περίπτωση που αναγκαίος κληρονόμος εξαιρεθεί (συνειδητά) από διαθήκη χωρίς να έχει αποκληρωθεί, ωστόσο οι πράξεις του στοιχειοθετούν νόμιμο λόγο αποκλήρωσης, η εξαίρεσή του θεωρείται ως σιωπηρή νόμιμη αποκλήρωση, οπότε ο κατιών στερείται της νόμιμης μοίρας του.

Σε περίπτωση που αναγκαίος κληρονόμος εξαιρείται από διαθήκη αποκλειστικά επειδή ο διαθέτης δεν γνώριζε την ύπαρξή του κατά τον χρόνο σύνταξης της διάταξης τελευταίας βούλησης (π.χ. ο διαθέτης είχε την εντύπωση ότι ο εν λόγω κατιών είχε αποβιώσει ή δεν γνώριζε ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο αποτελούσε κατιόντα του), ο εν λόγω αναγκαίος κληρονόμος δικαιούται τη νόμιμη μοίρα του σύμφωνα με τον νόμο.

Δικαίωμα παραίτησης από τη νόμιμη μοίρα

Οποιοσδήποτε αναγκαίος κληρονόμος έχει δικαίωμα να παραιτηθεί από τη νόμιμη μοίρα του δυνάμει επίσημης συμφωνίας με τον διαθέτη, η οποία περιβάλλεται τον συμβολαιογραφικό τύπο. Παραίτηση από κληρονομικό δικαίωμα χωρίς επίσης υπέρ οποιουδήποτε άλλου προσώπου με τον ίδιο τρόπο. Παραίτηση υπέρ τρίτου προσώπου είναι έγκυρη εφόσον το εν λόγω πρόσωπο καταστεί κληρονόμος.

Η παραίτηση και αποποίηση κληρονομίας (αποποίηση χωρίς από κληρονόμο ο οποίος δεν έχει παραιτηθεί του κληρονομικού δικαιώματος) πρέπει να διακρίνεται από την παραίτηση από κληρονομικό δικαίωμα ή δικαίωμα νόμιμης μοίρας δυνάμει συμφωνίας με τον διαθέτη (όσο ο τελευταίος βρίσκεται εν ζωή) με τη μορφή συμβολαιογραφικής πράξης. Η παραίτηση ή αποποίηση κληρονομίας είναι έγκυρη μόνο μετά τον θάνατο του διαθέτη.

Λοιποί περιορισμοί

Ο διαθέτης μπορεί να ορίσει στη διαθήκη του προϋποθέσεις, χρονικούς περιορισμούς, εντολές ή οδηγίες για την επαγωγή της κληρονομίας σε τρίτο πρόσωπο μετά τον θάνατο ενός αρχικού κληρονόμου (καταπίστευμα). Ωστόσο, οι εν λόγω ρήτρες δεν πρέπει να έχουν ως στόχο την προφανή ενόχληση του κληρονόμου ή κληροδόχου λόγω αυθαίρετης εμπάθειας του διαθέτη ούτε να προσκρούουν προδήλως στη δημόσια τάξη.

Μολονότι ο διαθέτης δεν μπορεί να απαιτήσει από τον κληρονόμο ή κληροδόχο να τελέσει ή να μην τελέσει γάμο ή να παραμείνει σε γάμο με κάποιο πρόσωπο, ο διαθέτης μπορεί να ορίσει δικαίωμα ενός προσώπου το οποίο να διαρκεί έως τον χρόνο του γάμου του.

Σε περίπτωση που όλοι οι κληρονόμοι (ή διάδοχοι καταπιστευματοδόχοι) είναι συνομήλικοι του διαθέτη, δεν υπάρχουν περιορισμοί ως προς τη σειρά με την οποία αυτοί θα διαδεχθούν αλλήλους σύμφωνα με την διάταξη τελευταίας βούλησης του διαθέτη (με την επιφύλαξη ορισμένων προϋποθέσεων). Σε περίπτωση που κατά τον χρόνο θανάτου του διαθέτη κάποιος κληρονόμος δεν έχει ακόμη γεννηθεί, η σειρά διαδοχής που ορίζεται από τον διαθέτη λήγει όταν ο πρώτος τέτοιος κληρονόμος υπεισέλθει στη σειρά διαδοχής.

Το καταπίστευμα λήγει το αργότερο με την παρέλευση εκατό ετών από τον θάνατο του διαθέτη. Ωστόσο, σε περίπτωση που ένας κληρονόμος στη σειρά διαδοχής των καταπιστευματοδόχων πρόκειται να διαδεχθεί συνομήλικο του διαθέτη κληρονόμο μετά τον θάνατο του τελευταίου, η διαδοχή λήγει μόνο όταν ο πρώτος τέτοιος κληρονόμος υπεισέλθει στη σειρά διαδοχής.

4 Ελλείψει διάταξης τελευταίας βούλησης, ποιος κληρονομεί και τι;

Εάν ο θανών δεν έχει συντάξει διαθήκη ή κωδικοέλλο, ή δεν έχει συνάψει κληρονομική σύμβαση, τον κληρονομούν εξ αδιαθέτου οι νόμιμοι κληρονόμοι του, σε έξι τάξεις διαδοχής. Τα πρόσωπα τα οποία εμπíπτουν στις εν λόγω τάξεις λαμβάνονται υπόψη ως διαδοχικοί κληρονόμοι, με βάση την τάξη τους. Δεν καλείται στην κληρονομία πρόσωπο που μετέχει σε μία τάξη, εφόσον υπάρχει άλλο πρόσωπο από προηγούμενη τάξη που καλείται στην κληρονομία π.χ. εφόσον υπάρχουν κληρονόμοι της πρώτης τάξης δεν καλούνται οι κληρονόμοι της δεύτερης τάξης. Οι κληρονόμοι της δεύτερης τάξης καλούνται στην κληρονομία μόνο εφόσον δεν υπάρχουν κληρονόμοι της πρώτης τάξης. Τα εκ του νόμου εξ αδιαθέτου μερίδια των κληρονόμων ισχύουν μόνο εφόσον δεν υπάρχει διαφορετική συμφωνία των κληρονόμων ενώπιον της δικαστικής αρχής. Σε περίπτωση που ο θανών δεν έχει καταρτίσει διάταξη τελευταίας βούλησης για τη διάθεση της περιουσίας του (διαθήκη, κληρονομική σύμβαση ή κωδικοέλλο) ή εφόσον το επιτρέπει (ή δεν το απαγορεύει) ο διαθέτης με τη διάταξη τελευταίας βούλησής του, οι κληρονόμοι μπορούν να διανείμουν την περιουσία με οποιονδήποτε τρόπο επιθυμούν, με κοινή συμφωνία τους ενώπιον της δικαστικής αρχής.

Τάξεις διαδοχής

Στην πρώτη τάξη καλούνται τα τέκνα και η σύζυγος του θανόντος, οι οποίοι κληρονομούν κατ' ισομοιρία. Σε περίπτωση που ο θανών/η θανούσα και ο/η σύζυγος του/της έχουν συγκυριότητα επί περιουσιακών στοιχείων, το δικαστήριο πρώτα διανέμει τα κοινά περιουσιακά στοιχεία κατά τρόπο ώστε μέρος αυτών να περιέρχεται στον/στην επιζώντα/-ύσα) σύζυγο και το υπόλοιπο (συνήθως το ένα δεύτερο) να περιλαμβάνεται στην κληρονομία περιουσία. Τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία περιλαμβάνονται στην κληρονομία κληρονομούνται από τον/την σύζυγο και τα τέκνα του θανόντος/της θανούσης κατ' ισομοιρία. Η κληρονομική μερίδα του/της συζύγου δεν περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία απέκτησε κατά τη διανομή των κοινών περιουσιακών στοιχείων. Ο Αστικός Κώδικας της Τσεχικής Δημοκρατίας δεν διακρίνει μεταξύ τέκνων γεννημένων εντός ή εκτός γάμου, ούτε μεταξύ βιολογικών και θετών τέκνων.

Σε περίπτωση που κάποιο τέκνο του θανόντος δεν κληρονομεί (π.χ. εάν έχει αποποιηθεί την κληρονομική του μερίδα ενόσω ο διαθέτης βρισκόταν εν ζωή ή έχει παραιτηθεί από το κληρονομικό του δικαίωμα ή έχει προαποβιώσει του διαθέτη) το κληρονομικό του μερίδιο κληρονομείται από τα τέκνα του εν λόγω τέκνου κατ' ισομοιρία. Ο ίδιος κανόνας ισχύει για τους απώτερους κατιόντες του θανόντος.

Σε περίπτωση που ο θανών δεν είχε σύζυγο, είχε όμως τέκνα, το σύνολο της περιουσίας του κληρονομείται από τα τέκνα του (ή από τους κατιόντες αυτών – βλ. ανωτέρω). Ωστόσο, σε περίπτωση που ο θανών είχε σύζυγο, όχι όμως τέκνα, ο/η σύζυγος δεν κληρονομεί ολόκληρη την περιουσία αλλά καλείται μαζί με τους κληρονόμους της δεύτερης τάξης.

Στην δεύτερη τάξη καλούνται ο/η σύζυγος του θανόντος, οι γονείς του και τα πρόσωπα τα οποία έχουν συμβιώσει με τον θανόντα τουλάχιστον για χρονικό διάστημα ενός έτους πριν από τον θάνατό του σε κοινό νοικοκυριό, οπότε είχαν και τη φροντίδα του νοικοκυριού που μοιράζονταν με τον θανόντα ή ήταν εξαρτώμενα πρόσωπα του θανόντος. Όλα τα ανωτέρω πρόσωπα, με εξαίρεση τον/την σύζυγο, κληρονομούν κατ' ισομοιρία. Ο/η σύζυγος του θανόντος, ωστόσο, κληρονομεί τουλάχιστον το ήμισυ της περιουσίας του. Επομένως, σε περίπτωση που τόσο ο/η σύζυγος του θανόντος και αμφότεροι οι γονείς του ήταν εν ζωή κατά τον χρόνο θανάτου του, ο/η σύζυγος κληρονομεί το ήμισυ της περιουσίας και έκαστος των γονέων το ένα τέταρτο αυτής.

Ο/η σύζυγος και κάθε γονέας μπορεί να κληρονομήσει ολόκληρη την περιουσία καλούμενος στη δεύτερη τάξη διαδοχής. Ωστόσο, σε περίπτωση που ο θανών δεν είχε σύζυγο ούτε γονείς, αλλά συμβίωνε με κάποιο πρόσωπο, το πρόσωπο αυτό δεν κληρονομεί το σύνολο της περιουσίας, αλλά καλείται στην τρίτη τάξη διαδοχής.

Στην τρίτη τάξη καλούνται τα αδέρφια και ο/η συμβιών/-ούσα του θανόντος, οι οποίοι κληρονομούν κατ' ίσομοιρία. Σε περίπτωση που κάποιος των αδελφών δεν κληρονομεί, το μερίδιό του περιέρχεται στα τέκνα του, δηλ. στους ανιψιούς και ανιψιές του θανόντος (πάλι κατ' ίσομοιρία). Οποιοσδήποτε από αυτούς τους κληρονόμους μπορεί να κληρονομήσει το σύνολο της περιουσίας.

Σε περίπτωση που δεν κληρονομούν τα αδέρφια ή ο/η συμβιών/-ούσα του θανόντος, καλούνται στην τέταρτη τάξη οι παππούδες και γιαγιάδες του θανόντος, οι οποίοι κληρονομούν κατ' ίσομοιρία.

Σε περίπτωση που δεν κληρονομούν οι παππούδες και γιαγιάδες του θανόντος, καλούνται στην πέμπτη τάξη οι παππούδες και γιαγιάδες των γονέων του θανόντος (δηλ. οι προπαππούδες και προγιαγιάδες). Οι παππούδες του πατέρα του θανόντος κληρονομούν το ένα δεύτερο της κληρονομιάς περιουσίας και εκείνοι της μητέρας του το υπόλοιπο ένα δεύτερο. Τα δύο ζεύγη παππούδων και γιαγιάδων μοιράζονται κατ' ίσομοιρία μεταξύ τους το μερίδιο που τους αντιστοιχεί.

Σε περίπτωση που ένας παππούς ή γιαγιά δεν κληρονομεί, το ένα όγδοο που του/της αντιστοιχεί περιέρχεται στον/στην σύζυγό του. Σε περίπτωση που το ένα ζεύγος δεν κληρονομεί, το ένα τέταρτο που του αντιστοιχεί περιέρχεται στο άλλο ζεύγος της ίδιας ρίζας. Σε περίπτωση που κανένα ζεύγος της ίδιας ρίζας δεν κληρονομεί, η κληρονομία περιέρχεται στα ζεύγη της άλλης ρίζας κατά το ποσοστό με το οποίο διανεμήθηκε το ένα δεύτερο της κληρονομιάς που περιήλθε σε αυτό το ζεύγος απευθείας.

Τέλος, στην έκτη τάξη καλούνται, εφόσον δεν κληρονομεί κανείς από τους ανωτέρω, τα τέκνα των τέκνων των αδελφών του θανόντος (τα τέκνα των ανιψιών του θανόντος) και τα τέκνα των παππούδων και γιαγιάδων του θανόντος (θείοι και θείες). Σε περίπτωση που δεν κληρονομεί κάποιος θείος ή θεία, το μερίδιό του/της περιέρχεται στα τέκνα του/της (εξαδέλφια του θανόντος).

Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν κληρονόμοι, η κληρονομία περιέρχεται στο Δημόσιο, το οποίο θεωρείται ως κληρονόμος.

5 Ποια είναι η αρμόδια αρχή:

5.1 σε υποθέσεις διαδοχής απία θανάτου;

5.2 για την κατάθεση δήλωσης αποδοχής ή αποποίησης κληρονομιάς;

5.3 για την κατάθεση δήλωσης αποδοχής ή αποποίησης κληροδοσίας;

5.4 για την κατάθεση δήλωσης αποδοχής ή αποποίησης νόμιμης μοίρας;

Το τοπικό δικαστήριο είναι αρμόδιο για όλες τις κληρονομικές υποθέσεις (συμπεριλαμβανομένης της παραίτησης από το κληρονομικό δικαίωμα, της αποδοχής της κληρονομιάς, της κληροδοσίας και της διεκδίκησης νόμιμης μοίρας). Σύμφωνα με προκαθορισμένο χρονοδιάγραμμα εργασίας, το δικαστήριο δίδει εντολή σε συμβολαιογράφο να διαχειριστεί τις κληρονομικές υποθέσεις. Ο εν λόγω συμβολαιογράφος εν συνεχεία ενεργεί και αποφασίζει σε σχέση με τις κληρονομικές υποθέσεις για λογαριασμό του δικαστηρίου. Η σχετική νομοθεσία δεν επιτρέπει στους διαδίκους σε κληρονομική διαφορά να διορίσουν συμβολαιογράφο της επιλογής τους.

6 Σύνομη περιγραφή της διαδικασίας για την επίλυση κληρονομικής διαδοχής βάσει του εθνικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της εκκαθάρισης της περιουσίας και της διανομής των περιουσιακών στοιχείων (συμπεριλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με το εάν η διαδικασία κληρονομικής διαδοχής κινείται αυτεπαγγέλτως από δικαστήριο ή άλλη αρμόδια αρχή)

Αρμοδιότητα

Σε περίπτωση που αρμόδια είναι τα δικαστήρια της Τσεχικής Δημοκρατίας, κατά τόπο αρμόδιο είναι το τοπικό δικαστήριο της περιοχής στην οποία διατηρούσε ο θανών τη μόνιμη κατοικία ή διαμονή του, όπως αυτή προκύπτει από το σχετικό πληροφοριακό σύστημα. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει καταχωρισμένη η διεύθυνση μόνιμης κατοικίας ή διαμονής του θανόντος, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της περιοχής όπου ζούσε ο θανών (όπου είναι δυνατό να εντοπιστεί η διεύθυνση κατοικίας του). Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατό να εντοπιστεί ούτε ο τελευταίος αυτός τόπος κατοικίας του θανόντος, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της τελευταίας περιοχής στην οποία έζησε αποδεδειγμένα ο θανών.

Σε περίπτωση που ο θανών δεν ήταν κάτοικος της Τσεχικής Δημοκρατίας, αρμόδιο είναι το δικαστήριο της περιοχής στην οποία αυτός διέθετε ακίνητη περιουσία. Σε περίπτωση που ο θανών δεν διέθετε ακίνητη περιουσία στην Τσεχική Δημοκρατία (και εφόσον η αρμοδιότητα δεν μπορεί να καθορισθεί με καμία από τις προαναφερόμενες μεθόδους), αρμόδια είναι τα δικαστήρια της περιοχής όπου αποβίωσε ο θανών (δηλ. της περιοχής όπου βρέθηκε η σορός του).

Κίνηση κληρονομικής διαδικασίας από τα δικαστήρια της Τσεχικής Δημοκρατίας

Το δικαστήριο κινεί αυτεπαγγέλτως την κληρονομική διαδικασία, ευθύς μόλις λάβει γνώση του θανάτου του κληρονομούμενου. Οι θάνατοι κοινοποιούνται στο αρμόδιο δικαστήριο από το μητρώο. Ωστόσο, το δικαστήριο ενδέχεται να λάβει γνώση του θανάτου ενός προσώπου και με άλλα μέσα, π.χ. από την αστυνομία, από νοσηλευτικό ίδρυμα ή από τους κληρονόμους.

Το δικαστήριο κινεί επίσης την κληρονομική διαδικασία κατόπιν σχετικού αιτήματος οποιουδήποτε προσώπου το οποίο έχει δικαίωμα επί της κληρονομιάς ως κληρονόμος. Σε περίπτωση που το δικαστήριο αποφανθεί ότι δεν διαθέτει κατά τόπον αρμοδιότητα, παραπέμπει την κληρονομική διαφορά στο αρμόδιο δικαστήριο. Παραπομπή της κληρονομικής διαφοράς σε άλλο δικαστήριο επιτρέπεται και στις περιπτώσεις όπου αυτό κρίνεται ενδεδειγμένο, π.χ. όταν οι κληρονόμοι του θανόντος κατοικούν στην περιοχή αρμοδιότητας άλλου δικαστηρίου.

Εξέλιξη της διαδικασίας

Αρχικά, κατά την προδικασία, το δικαστήριο επαληθεύει τις πληροφορίες που αφορούν τον θανόντα, τα περιουσιακά του στοιχεία ή χρέη και την ομάδα των κληρονόμων, ενώ επίσης διερευνά κατά πόσο ο θανών διέθεσε την περιουσία του με διαθήκη ή άλλη διάταξη τελευταίας βούλησης. Το δικαστήριο συνήθως αντλεί αυτές τις πληροφορίες από δημόσιους καταλόγους, από το μητρώο διατάξεων τελευταίας βούλησης, από το μητρώο εγγράφων περιουσιακών στοιχείων συζύγων, καθώς και από το πρόσωπο το οποίο έχει αναλάβει την κηδεία του θανόντος.

Όπου απαιτείται από τον νόμο ή για άλλους λόγους, το δικαστήριο λαμβάνει επίσης επείγοντα μέτρα για την προστασία της κληρονομιάς περιουσίας, ιδίως διενεργώντας απογραφή και σφραγίζοντας την κληρονομία.

Μετά το πέρας της προδικασίας, το δικαστήριο διατάσσει ακρόαση και επισημαίνει στους δυνητικούς κληρονόμους το κληρονομικό τους δικαίωμα και το δικαίωμα να απαιτήσουν τη διενέργεια απογραφής της κληρονομιάς. Σε περίπτωση που οποιοσδήποτε από τους κληρονόμους ζητήσει τη διενέργεια απογραφής, αυτή διατάσσεται από το δικαστήριο.

Σε περίπτωση που ο θανών διέθετε περιουσιακά στοιχεία από κοινού με τον/τη σύζυγό του, το δικαστήριο, έπειτα από σχετικό αίτημα των μερών, καταρτίζει κατάλογο των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων και των κοινών υποχρεώσεων των συζύγων, και ορίζει την αξία των περιουσιακών αυτών στοιχείων. Τα περιουσιακά στοιχεία τα οποία αμφισβητούνται από τους διαδίκους δεν λαμβάνονται υπόψη. Ο επιζών σύζυγος έχει εν συνεχεία τη δυνατότητα να καταρτίσει συμφωνία με τους κληρονόμους σχετικά με τη διανομή των κοινών περιουσιακών στοιχείων των συζύγων. Στην εν λόγω συμφωνία ορίζεται ποια περιουσιακά στοιχεία περιέρχονται στην κληρονομία και ποια θα παραμείνουν υπό την κυριότητα του επιζώντος συζύγου (δεν απαιτείται η τήρηση της αρχής ότι οι σύζυγοι έχουν ίσα μερίδια). Υπάρχει επίσης η δυνατότητα να καταρτιστεί συμφωνία δυνάμει της οποίας όλα τα κοινά περιουσιακά στοιχεία των συζύγων να περιέρχονται στον επιζώντα σύζυγο, χωρίς κανένα από αυτά να αποτελεί μέρος της κληρονομιάς.

Η συμφωνία σχετικά με τη διανομή των κοινών περιουσιακών στοιχείων των συζύγων μεταξύ των κληρονόμων και του επιζώντος συζύγου δεν πρέπει να προσκρούει στον νόμο ή στις οδηγίες του θανόντος όπως αυτές παρατίθενται στη διάταξη τελευταίας βούλησής του. Σε αντίθετη περίπτωση το δικαστήριο δεν εγκρίνει τη συμφωνία.

Σε περίπτωση που το δικαστήριο δεν εγκρίνει τη συμφωνία διανομής των κοινών περιουσιακών στοιχείων των συζύγων ή σε περίπτωση που δεν υπάρξει σχετική συμφωνία, το δικαστήριο διανέμει τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία σύμφωνα με τους κατωτέρω κανόνες:

α) κάθε σύζυγος έχει ίσο μερίδιο επί των κοινών περιουσιακών στοιχείων

β) κάθε σύζυγος αναπληρώνει τους πόρους από τα κοινά περιουσιακά στοιχεία οι οποίοι αναλώθηκαν στη δική του αποκλειστική περιουσία

γ) κάθε σύζυγος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση για τους πόρους από τη δική του αποκλειστική περιουσία οι οποίοι αναλώθηκαν για τα κοινά περιουσιακά στοιχεία

δ) λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των εξαρτώμενων τέκνων

ε) λαμβάνει υπόψη τον βαθμό στον οποίο κάθε σύζυγος προσέφερε στην οικογένεια, ιδίως τον βαθμό στον οποίο προσέφερε στα τέκνα και στο οικογενειακό νοικοκυριό

στ) λαμβάνει υπόψη τον βαθμό στον οποίο κάθε σύζυγος συνεισέφερε στην κτήση και διατήρηση των κοινών περιουσιακών στοιχείων.

Μετά τη διανομή των κοινών περιουσιακών στοιχείων το δικαστήριο καταρτίζει κατάλογο των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού της κληρονομιάς. Προς τον σκοπό αυτό, το δικαστήριο αντλεί πληροφορίες κυρίως από τους κληρονόμους και, σε περίπτωση που έχει διαταχθεί η διενέργεια απογραφής, από την εν λόγω απογραφή της κληρονομιάς. Τα περιουσιακά στοιχεία για τα οποία υπάρχει αμφισβήτηση δεν λαμβάνονται υπόψη.

Το δικαστήριο εκτιμά την αξία των περιουσιακών στοιχείων της κληρονομιάς κατά κανόνα με βάση τις συγκλίνουσες δηλώσεις των κληρονόμων. Σε σπάνιες περιπτώσεις διατάσσεται ο διορισμός πραγματογνώμονα για τις εν λόγω εκτιμήσεις.

Σε περίπτωση που ο διαθέτης δεν έχει καταρτίσει διάταξη τελευταίας βούλησης, οι κληρονόμοι μπορούν να συμφωνήσουν τη διανομή της κληρονομιάς με όποιον τρόπο επιθυμούν. Το δικαστήριο επικυρώνει την επαγωγή της κληρονομιάς στους κληρονόμους με βάση την εν λόγω συμφωνία. Ελλείψει σχετικής συμφωνίας, το δικαστήριο επικυρώνει την επαγωγή της κληρονομιάς με βάση τα ποσοστά που προβλέπονται στον νόμο. Κατόπιν αιτήματος των κληρονόμων, το δικαστήριο διανέμει την κληρονομία στους κληρονόμους.

Σε περίπτωση που η διάταξη τελευταίας βούλησης του διαθέτη παρέχει οδηγίες σχετικά με την διανομή της κληρονομιάς περιουσίας, το δικαστήριο επικυρώνει την επαγωγή της κληρονομιάς στους κληρονόμους σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες. Άλλως, οι κληρονόμοι μπορούν να συμφωνήσουν τον τρόπο με τον οποίο θα διανεμηθεί η περιουσία μεταξύ τους. Ωστόσο, οι κληρονόμοι μπορούν να ορίσουν διαφορετικά ποσοστά κληρονομιάς μόνον εφόσον αυτή η δυνατότητα παρέχεται ρητά από τον διαθέτη.

Σε περίπτωση που αναγκασίως κληρονόμος διεκδικεί το δικαίωμά του στη νόμιμη μοίρα, οι υπόλοιποι κληρονόμοι μπορούν να συμφωνήσουν με αυτόν συμβιβασμό ως προς τη νόμιμη μοίρα (αποζημίωση αποχώρησης). Διαφορετικά, πρέπει να διαταχθεί η διενέργεια απογραφής της κληρονομιάς για τον υπολογισμό της νόμιμης μοίρας.

Πριν από την έκδοση της σχετικής απόφασης πρέπει να προσκομιστούν στο δικαστήριο αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τη νόμιμη εκτέλεση όλων των κληροδοσιών και την ενημέρωση των υπόλοιπων κληροδόχων για το δικαίωμά τους στην κληροδοσία.

7 Πως και πότε καθίσταται ένα πρόσωπο κληρονόμος ή κληροδόχος;

Με τον θάνατο του διαθέτη, οι κληρονόμοι του αποκτούν δικαίωμα κληρονομικής διαδοχής. Εφόσον η επαγωγή κληρονομιαίων περιουσιακών στοιχείων δεν μετατίθεται σε μεταγενέστερο χρονικό σημείο δυνάμει της διάταξης τελευταίας βούλησης του διαθέτη, π.χ. λόγω αίρεσης (κληρονόμος θα κληρονομήσει όταν αποφοιτήσει από το πανεπιστήμιο) ή χρονικών περιορισμών (μετά την παρέλευση συγκεκριμένης χρονικής περιόδου), η επαγωγή της κληρονομιάς στον /στους κληρονόμο(-ους) επέρχεται κατά τον χρόνο θανάτου του διαθέτη. Το δικαστήριο ορίζει τα πρόσωπα τα οποία έχουν κληρονομικό δικαίωμα με βάση το αποτέλεσμα της κληρονομικής διαδικασίας. Σε περίπτωση που ο διαθέτης μεταθέτει χρονικά την επαγωγή της κληρονομιάς με τη διάταξη τελευταίας βούλησης (δυνάμει αίρεσης ή χρονικών περιορισμών), ένας ή περισσότεροι αρχικοί κληρονόμοι κληρονομούν κατά τον χρόνο θανάτου του διαθέτη, ενώ ένας ή περισσότεροι μεταγενέστεροι κληρονόμοι κληρονομούν κατά την πλήρωση της αίρεσης (την παρέλευση δεδομένης χρονικής περιόδου). Το δικαστήριο ορίζει την επαγωγή της κληρονομιάς από τους αρχικούς κληρονόμους στους μεταγενέστερους σε χωριστή διαδικασία.

Οι αποφάσεις σε υποθέσεις κληρονομιάς εκδίδονται εξ ονόματος του δικαστηρίου από συμβολαιογράφο ο οποίος ορίζεται από το αρμόδιο τοπικό δικαστήριο για την εκτέλεση πράξεων της κληρονομικής διαδικασίας. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων δικαστικού επιτρόπου σε κληρονομική διαδικασία, ο συμβολαιογράφος, ο συμβολαιογραφικός υπάλληλος ή ασκούμενος συμβολαιογράφος ασκεί όλες τις εξουσίες του δικαστηρίου ως δημόσιας αρχής απονομής δικαιοσύνης.

Ο κληροδόχος αποκτά δικαίωμα επί του κληροδοτήματος κατά τον χρόνο θανάτου του διαθέτη και πρέπει να λάβει γνώση του εν λόγω δικαιώματος πριν από το πέρας της κληρονομικής διαδικασίας. Οι οφειλόμενες κληροδοσίες πρέπει να εκτελούνται έως το πέρας της κληρονομικής διαδικασίας.

Αποποίηση και παραίτηση από κληρονομικό δικαίωμα

Παραίτηση από το κληρονομικό δικαίωμα εκ των προτέρων είναι δυνατή μέσω συμφωνίας με τον διαθέτη, με τη μορφή συμβολαιογραφικής πράξης.

Μετά τον θάνατο του διαθέτη, ο κληρονόμος μπορεί να αποποιηθεί το κληρονομικό του δικαίωμα με ρητή δήλωση προς το δικαστήριο, εντός ενός μήνα από την ημερομηνία κατά την οποία ο κληρονόμος έλαβε γνώση του κληρονομικού του δικαιώματος. Κληρονόμος ο οποίος διαμένει στο εξωτερικό μπορεί να αποποιηθεί το κληρονομικό του δικαίωμα εντός τριών μηνών από τον χρόνο κοινοποίησης σε αυτόν του κληρονομικού του δικαιώματος. Η ανωτέρω προθεσμία μπορεί να παραταθεί για σοβαρό λόγο, όχι όμως κατά τη λήξη της (δεν χωρεί παραίτηση από την προθεσμία). Μετά την εκπνοή της ανωτέρω προθεσμίας, ο κληρονόμος θεωρείται ότι δεν έχει αποποιηθεί το κληρονομικό του δικαίωμα.

Αναγκασίως κληρονόμος μπορεί να αποποιηθεί το κληρονομικό του δικαίωμα επιφυλασσόμενος του δικαιωμάτος του στη νόμιμη μοίρα, π.χ. μπορεί να παραιτηθεί από το δικαίωμα το οποίο απορρέει από τη διάταξη τελευταίας βούλησης του διαθέτη, χωρίς να παραιτηθεί από το δικαίωμα νόμιμης μοίρας.

Αυτό αποτελεί από μια άποψη εξαίρεση από τον γενικό κανόνα ότι οι κληρονόμοι δεν μπορούν να απαλλαγούν από τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται σε αυτούς από την διάταξη τελευταίας βούλησης του διαθέτη παραιτούμενοι από το σχετικό κληρονομικό δικαίωμα και ταυτόχρονα να διεκδικούν τα δικαιώματά τους ως νόμιμοι κληρονόμοι —μπορούν να καθίστανται κληρονόμοι δυνάμει διάταξης τελευταίας βούλησης ή να παραιτούνται από το κληρονομικό δικαίωμα.

Η δήλωση αποποίησης ή αποδοχής είναι ανέκκλητη.

Δεν χωρεί αποποίηση από πρόσωπο το οποίο έχει καταστήσει σαφές μέσω των πράξεών του ότι δεν έχει πρόθεση αποποίησης, ιδίως διαθέτοντας περιουσιακά στοιχεία τα οποία ανήκουν στην κληρονομία.

Χωρεί επίσης παραίτηση από κληρονομικό δικαίωμα προς όφελος άλλου κληρονόμου. Αναγκασίως κληρονόμος που παραιτείται από το κληρονομικό δικαίωμα παραιτείται και από το δικαίωμα νόμιμης μοίρας η απόφαση αυτή ισχύει επίσης για τους κατιόντες. Η παραίτηση από κληρονομικό δικαίωμα υπέρ άλλου κληρονόμου ισχύει εφόσον ο τελευταίος συναινεί. Κληρονόμος ο οποίος παραιτείται του δικαιωμάτος του δεν απαλλάσσεται, δυνάμει της παραίτησης, από την υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις εντολές ή οδηγίες κληροδοσίας ή προς λοιπές οδηγίες ή εντολές οι οποίες, σύμφωνα με την διαθήκη, μπορούν και πρέπει να εκτελεστούν μόνο προσωπικά από αυτόν.

8 Φέρουν οι κληρονόμοι την ευθύνη για τα χρέη του αποθανόντος, και εάν ναι, υπό ποιους όρους;

Οι κληρονόμοι μπορούν να επιλέξουν να ασκήσουν ή να μην ασκήσουν το δικαίωμά τους να ζητήσουν απογραφή της κληρονομίας. Κληρονόμοι οι οποίοι δεν ασκούν αυτό το δικαίωμα ευθύνονται πλήρως για τα χρέη της κληρονομίας. Σε περίπτωση που περισσότεροι κληρονόμοι δεν ασκούν το δικαίωμα απογραφής, αυτοί ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για τα χρέη της κληρονομίας. Κληρονόμος ο οποίος δεν ασκεί το δικαίωμα απογραφής ευθύνεται για όλα τα χρέη της κληρονομίας ακόμη και αν το δικαστήριο καταρτίσει κατάλογο περιουσιακών στοιχείων για άλλους λόγους (π.χ. κατόπιν άσκησης του δικαιώματος απογραφής από άλλο κληρονόμο).

Σε περίπτωση που κληρονόμος ζητήσει απογραφή, το δικαστήριο διενεργεί απογραφή της κληρονομίας. Κληρονόμος ο οποίος ασκεί το δικαίωμα απογραφής ευθύνεται για τα χρέη του θανόντος μόνο έως το ύψος του ενεργητικού της κληρονομικής του μερίδας. Σε περίπτωση που περισσότεροι κληρονόμοι ασκήσουν αυτό το δικαίωμα, ευθύνονται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον, ωστόσο καθένας από αυτούς ευθύνεται έως το ύψος του ενεργητικού της κληρονομικής του μερίδας.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, το δικαστήριο διατάσσει απογραφή της κληρονομίας ακόμη και χωρίς σχετικό αίτημα των κληρονόμων, κυρίως προς τον σκοπό προστασίας των ανήλικων κληρονόμων, των κληρονόμων αγνώστου διαμονής και των δανειστών του διαθέτη.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει, στη θέση της απογραφής, την κατάρτιση καταλόγου περιουσιακών στοιχείων από τον διαχειριστή, ή την κατάρτιση κοινής δήλωσης σχετικά με την κληρονομία περιουσία και την υπογραφή της από όλους τους κληρονόμους.

9 Ποια είναι τα έγγραφα και/ή οι πληροφορίες που συνήθως απαιτούνται για την καταχώριση ακίνητης περιουσίας;

Η καταχώριση στο κτηματολόγιο διέπεται από τις διατάξεις του νόμου 256/2013 σχετικά με το κτηματολόγιο (νόμος περί κτηματολογίου).

Στο κτηματολόγιο καταχωρίζονται τα κατωτέρω:

εκτάσεις γης υπό τη μορφή γεωτεμαχίων

κτίσματα στα οποία έχει δοθεί αριθμός κτιρίου ή αριθμός κτηματολογίου, με εξαίρεση τα τμήματα οικοπέδων και το δικαίωμα υψούν

κτίσματα στα οποία δεν έχει δοθεί αριθμός κτιρίου ή αριθμός κτηματολογίου, με εξαίρεση τα τμήματα οικοπέδων και το δικαίωμα υψούν, εφόσον αποτελούν την κύρια κατασκευή επί του οικοπέδου και δεν χαρακτηρίζονται ως «μικροκατασκευές»

μονάδες οι οποίες ορίζονται στον Αστικό Κώδικα

μονάδες οι οποίες ορίζονται σύμφωνα με τον νόμο 72/1994, ο οποίος διέπει ορισμένες σχέσεις συγκυριότητας επί κτισμάτων και ορισμένες σχέσεις κυριότητας επί διαμερισμάτων και μη οικιστικών εγκαταστάσεων και εισάγει τροποποιήσεις σε συγκεκριμένους νόμους (νόμος περί κυριότητας κατοικιών), όπως τροποποιήθηκε

δικαιώματα υψούν

εγκαταστάσεις ύδρευσης.

Εμπράγματα δικαιώματα τα οποία έχουν αποκτηθεί με κληρονομική διαδοχή καταχωρίζονται στο κτηματολόγιο δυνάμει απόφασης ή δημοσίου εγγράφου κληρονομικής διαδοχής που έχει εκδοθεί σε κράτος μέλος, καθώς και δυνάμει πιστοποιητικού το οποίο έχει εκδοθεί από δικαστική ή άλλη αρμόδια αρχή του κράτους μέλους προέλευσης ή δυνάμει ευρωπαϊκού κληρονομητήριου (τα «έγγραφα»).

Το κτηματολόγιο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο είναι κατά τόπον αρμόδιο για την εκτέλεση της διαδικασίας καταχώρισης.

Το ακίνητο πρέπει να ορίζεται στα έγγραφα που προσκομίζονται για την καταχώριση δικαιωμάτων στο υποθηκοφυλακείο (απόφαση περί κληρονομίας, δημόσιο έγγραφο, και/ή ευρωπαϊκό κληρονομητήριο) σύμφωνα με το άρθρο 8 του νόμου αριθ. 256/2013:

Οι εκτάσεις γης ορίζονται με τον αριθμό γεωτεμαχίου και ένδειξη περί του αν πρόκειται για οικόπεδο, καθώς και με το όνομα της κτηματικής περιφέρειας στην οποία ανήκουν.

Οι εκτάσεις γης οι οποίες υπόκεινται σε απλουστευμένη καταχώριση, ορίζονται με τον αριθμό γεωτεμαχίου σύμφωνα με το προηγούμενο κτηματολόγιο, με ένδειξη περί του αν πρόκειται για αριθμό οικοπέδου ο οποίος έχει δοθεί από το κτηματολόγιο, και σύμφωνα με το σχέδιο διανομής, το σχέδιο συνένωσης ή το κτηματολόγιο, καθώς και με το όνομα της κτηματικής περιφέρειας στην οποία ανήκουν.

Κτίσματα, τα οποία δεν χαρακτηρίζονται ως τμήματα οικοπέδου ή δικαιώματα υψούν, ορίζονται με τον αριθμό γεωτεμαχίου επί του οποίου έχουν κατασκευαστεί, τον αριθμό οικίας ή τον αριθμό κτηματολογίου (εάν δεν υπάρχει σχετικός αριθμός, ορίζεται η χρήση της κατασκευής) καθώς και με το όνομα του δήμου στον οποίο ανήκουν.

Οι μονάδες ορίζονται με την ένδειξη του κτιρίου στο οποίο οριοθετούνται ή την ένδειξη του οικοπέδου ή δικαιώματος υψούν, εφόσον το κτίριο στο οποίο οριοθετούνται χαρακτηρίζεται ως τμήμα του αντίστοιχου οικοπέδου, καθώς και με τον αριθμό και το όνομα μονάδας, και, όπου ισχύει, με την ένδειξη ότι πρόκειται για ημιτελή μονάδα.

Τα δικαιώματα υψούν ορίζονται με τον αριθμό γεωτεμαχίου και ένδειξη περί του αν πρόκειται για οικόπεδο, καθώς και με το όνομα της κτηματικής περιφέρειας στην οποία ανήκουν.

Οι εγκαταστάσεις ύδρευσης ορίζονται με τον αριθμό γεωτεμαχίου και ένδειξη περί του αν πρόκειται για οικόπεδο, με το όνομα της κτηματικής περιφέρειας και με τη χρήση τους.

Τα έγγραφα που υποβάλλονται για την καταχώριση δικαιωμάτων στο κτηματολόγιο πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις εγγράφου που προορίζεται για κτηματολογικούς σκοπούς. Το περιεχόμενό τους πρέπει να δικαιολογεί την προτεινόμενη καταχώριση του δικαιώματος και η προτεινόμενη καταχώριση του δικαιώματος πρέπει να διασφαλίζει συνέχεια με προηγούμενες καταχωρίσεις στο κτηματολόγιο.

Στα έγγραφα πρέπει να ορίζονται οι κληρονόμοι και λοιποί δικαιούχοι κατά όνομα, διεύθυνση κατοικίας, αριθμό ταυτότητας ή ημερομηνία γέννησης (ή, στην περίπτωση νομικού προσώπου, κατά επωνυμία, καταστατική έδρα και αριθμό μητρώου, εφόσον υπάρχει). Στα έγγραφα πρέπει να ορίζονται το μερίδιο κάθε κληρονόμου επί του ακινήτου, και, κατά περίπτωση, τα εμπράγματα δικαιώματα τα οποία συστήνονται καθώς και οι αντίστοιχοι δικαιούχοι ή υπόχρεοι. Κατά την κληρονομική διαδικασία, πέραν των δικαιωμάτων κυριότητας, μπορούν να συσταθούν δικαιώματα υψούν, δουλείες, εμπράγματα βάρη, μελλοντικά εμπράγματα βάρη, δευτερεύοντα εμπράγματα βάρη, δικαιώματα προαίρεσης, δικαιώματα ισόβιας επικαρπίας, δικαιώματα συγκυριότητας, καταπιστεύματα και περιορισμοί μεταβίβασης και βαρών.

Στην περίπτωση που το δικαίωμα που πρόκειται να καταχωριστεί στο κτηματολόγιο με βάση το σχετικό έγγραφο αφορά τμήμα μόνο ενός γεωτεμαχίου, το σχετικό έγγραφο πρέπει να συνοδεύεται από τοπογραφικό διάγραμμα, το οποίο να οριοθετεί το αντίστοιχο τμήμα του γεωτεμαχίου. Το εν λόγω τοπογραφικό διάγραμμα θεωρείται ότι αποτελεί τμήμα του εγγράφου.

9.1 Είναι ο διορισμός διαχειριστή κληρονομίας υποχρεωτικός ή καθίσταται υποχρεωτικός μετά από αίτηση; Εάν είναι υποχρεωτικός ή καθίσταται υποχρεωτικός μετά από αίτηση, ποιες είναι οι απαιτούμενες ενέργειες;

Ο διαθέτης μπορεί να διορίσει διαχειριστή και/ή εκτελεστή της διαθήκης στη διάταξη τελευταίας βούλησής του.

Το δικαστήριο διορίζει διαχειριστή για την εκτέλεση της διαθήκης, κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε κληρονόμου ο οποίος δεν επιθυμεί να δαπανήσει χρόνο και ενέργεια για την εκτέλεση της διαθήκης. Το σχετικό αίτημα πρέπει να περιέχει τα γενικά στοιχεία κάθε δικογράφου, δηλ. να ορίζονται με σαφήνεια το δικαστήριο στο οποίο απευθύνεται, το πρόσωπο που το υποβάλλει, το αντικείμενο το οποίο αφορά και τον επιδιωκόμενο σκοπό, ενώ πρέπει να φέρει υπογραφή και ημερομηνία.

Το δικαστήριο μπορεί να διορίσει διαχειριστή αυτεπαγγέλτως, σε περίπτωση που:

- α) δεν έχει διοριστεί εκτελεστής διαθήκης ή αυτός αρνείται να διαχειριστεί την κληρονομία ή είναι προδήλως ακατάλληλος γι' αυτόν τον σκοπό, και εφόσον οι κληρονόμοι δεν είναι σε θέση να διαχειριστούν ορθά την κληρονομία
- β) είναι απαραίτητο να καταρτιστεί κατάλογος της κληρονομιαίας περιουσίας ή
- γ) υπάρχουν άλλοι σοβαροί λόγοι ή
- δ) ο προηγούμενος διαχειριστής έχει αποβιώσει, παυθεί από τα καθήκοντά του, παραιτηθεί ή απωλέσει τη δικαιοπρακτική του ικανότητα, και εξακολουθεί να υφίσταται ανάγκη εκτέλεσης των σχετικών καθηκόντων.

9.2 Ποιος έχει το δικαίωμα να αναλάβει την εκτέλεση της διάταξης τελευταίας βούλησας του θανόντος και/ή να διαχειριστεί την περιουσία;

Ο εκτελεστής της διαθήκης (εφόσον έχει διοριστεί από τον διαθέτη) είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση της διάταξης τελευταίας βούλησης του διαθέτη. Σε περίπτωση που δεν έχει διοριστεί διαχειριστής, ο εκτελεστής της διαθήκης είναι υπεύθυνος και για τη διαχείριση της κληρονομίας.

Εφόσον έχουν διοριστεί και διαχειριστής και εκτελεστής της διαθήκης, ο πρώτος διαχειρίζεται την κληρονομία σύμφωνα με τις εντολές του εκτελεστή.

Σε περίπτωση που έχει διοριστεί διαχειριστής όχι όμως και εκτελεστής της διαθήκης, η διαχείριση της κληρονομιαίας περιουσίας διενεργείται από τον διαχειριστή. Με αίτημα οποιουδήποτε κληρονόμου, το δικαστήριο επίσης διατάσσει τον διαχειριστή να εκτελέσει τη διάταξη τελευταίας βούλησης του διαθέτη. Εάν δεν έχει διοριστεί ούτε διαχειριστής ούτε εκτελεστής, η διαχείριση της κληρονομιαίας περιουσίας διενεργείται από όλους τους κληρονόμους από κοινού.

Οι κληρονόμοι μπορούν επίσης να αναθέσουν με συμφωνία τους τη διαχείριση της κληρονομιαίας περιουσίας σε έναν από αυτούς.

9.3 Ποιος εξουσιάζει έχει ο διαχειριστής;

Ο διαχειριστής ευθύνεται μόνο για τη διαχείριση της κληρονομιαίας περιουσίας. Αυτό σημαίνει ότι ο ίδιος διενεργεί μόνο τις πράξεις οι οποίες είναι απαραίτητες για τη διατήρηση της κληρονομιαίας περιουσίας. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, ο διαχειριστής μπορεί να ασκεί όλα τα δικαιώματα που σχετίζονται με τα υπό διαχείριση περιουσιακά στοιχεία. Ο διαχειριστής μπορεί να μεταβιβάζει περιουσιακά στοιχεία ή να συστήνει εμπράγματα ασφάλειες επ' αυτών, εφόσον αυτό απαιτείται για τη διατήρηση της αξίας τους ή της ουσίας των υπό διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, ή έναντι αντιτίμου. Υπό τις ίδιες προϋποθέσεις, ο διαχειριστής μπορεί να μεταβάλει τη χρήση των υπό διαχείριση περιουσιακών στοιχείων.

Ο διαχειριστής ή ο εκτελεστής μπορεί να λάβει μέτρα πέραν της απλής διαχείρισης, εφόσον συναινούν σε αυτό οι κληρονόμοι. Σε περίπτωση που οι κληρονόμοι αδυνατούν να έλθουν σε σχετική συμφωνία, ή σε περίπτωση που κληρονόμος χαρακτηριστεί ως πρόσωπο το οποίο τελεί υπό ειδική προστασία, απαιτείται έγκριση από το δικαστήριο.

Ο εκτελεστής είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση της διάταξης τελευταίας βούλησης του θανόντος με τη δέουσα επιμέλεια. Ο ίδιος έχει δικαίωμα να ασκεί όλα τα απαραίτητα δικαιώματα για την εκτέλεση των καθηκόντων του, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος να υπερασπίζεται δικαστικά την εγκυρότητα της διαθήκης και να επικαλείται την ανικανότητα κάποιου κληρονόμου ή κληροδόχου, καθώς και να διασφαλίζει την εκτέλεση όλων των εντολών του διαθέτη. Ο διαθέτης μπορεί στη διαθήκη του να ορίσει πρόσθετα καθήκοντα του εκτελεστή.

10 Ποια είναι τα τυπικά έγγραφα που εκδίδονται βάσει του εθνικού δικαίου στη διάρκεια ή στο τέλος της διαδικασίας κληρονομικής διαδοχής, για να αποδειχθεί η ιδιότητα και τα δικαιώματα των δικαιούχων; Έχουν τα εν λόγω έγγραφα ειδική αποδεικτική ισχύ;

Η κληρονομική διαδικασία περατώνεται με την έκδοση απόφασης κληρονομικής διαδοχής, στην οποία ορίζονται ρητά τα δικαιώματα και υποχρεώσεις που σχετίζονται με την κληρονομία. Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να ασκήσουν έφεση κατά της εν λόγω απόφασης εντός δεκαπέντε ημερών από την επίδοσή της. Με την εκπνοή της προθεσμίας άσκησης έφεσης, η απόφαση καθίσταται τελεσίδικη. Η τελεσίδικη απόφαση αποδεικνύει πλήρως τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αναφέρονται σε αυτή. Η απόφαση έχει την ισχύ δημόσιου εγγράφου.

Έως το πέρας της διαδικασίας, το δικαστήριο μπορεί να βεβαιώνει επίσημα τα πραγματικά γεγονότα που απορρέουν από τον φάκελο της υπόθεσης. Η σχετική βεβαιωτική απόφαση αποτελεί επίσης δημόσιο έγγραφο.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 14/12/2020

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.